

مجموعه مقالات نوروفیزیولوژی

دکتر فریدون سیامک‌نژاد

نام کتاب:

مجموعه مقالات نوروفیزیولوژی (جلد سوم)

نویسنده:

دکتر فریده ظفری زنگنه

ناشر:

مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

نوبت چاپ:

اول، ۱۳۹۴

شمارگان:

۱۰۰۰ نسخه

قیمت:

۶۰۰۰ تومان

آدرس ناشر:

خیابان مجاهدین، چهارراه آب سردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹، تلفن: ۷۷۵۲۱۸۳۶

آن شخص باید در دستیابی به اطلاعات خود کاملاً توجه داشته باشد و آن‌ها را کاملاً در فکر خود تفسیر و پردازش کرده و سپس آگاهانه بهره آن اطلاعات کسب نموده را به‌طور عملی به‌کار گیرد. توجه داشتن و آگاهی در رکن اصلی شناخت موجود از خود و محیط او است که طبیعتاً بعد از آن روند ادراک شکل می‌گیرد. آدمی مکلف است تا در شناخت خود، گرایش‌هایش (فطرت) و محیطش کنکاش نموده و با توجه کسب آگاهی نماید که محققاً محصول این تلاش، معرفت است و معرفت هر کس به اندازه شناخت و معرفت خود او است. طبیعتاً به دنبال این معرفت، یک تفکر ظهور می‌یابد، که اعتقاد به آن موجب ایمان رد و عمل بدان موجب هموار شدن مسیر او در دستیابی به اهداف آن اعتقاد، خواهد شد. پس فطرتاً ایمان معرفتی است که در نتیجه شناخت عقلانی پدید می‌آید. از ابزار اولیه و مهم برای دسترسی بدین مراحل، حواس و استفاده بهینه از آن را باید به‌عنوان مرز اول شناخت نام برد. قرآن کریم به‌عنوان چراغ فروزان راه بشری در موارد زیادی به حواس از جمله چشم و گوش آدمی تکیه کرده و این دو عضو با همراهی قلب را مسؤوّل عمل ما معرفی می‌فرماید. عقل و تعقل واقعی در پرتو ایمان است که این عقل، عقل معاش و عقل معاندانیش را با هم پوشش می‌دهد. فقط اصحاب ایمان آن را دارند و این عقل بینا است که متصل به سرچشمه حقیقت است که خطا و اشتباه در آن راه ندارد و از قرآن کریم چنین برمی‌آید که سرچشمه آن دل است و صاحب‌دلان هستند که از چشمه جوشان آن وضو ساخته‌اند و با چشم و گوش دل می‌بینند و می‌شنوند و هر دم با حقیقت وجود لایزال در حال نجوا و زمزمه بندگی هستند و لحظه‌ای غافل از محضر او و امر عبودیت

خانم دکتر فریده ظفری زنگنه فارغ‌التحصیل دانشکده داروسازی دانشگاه تهران و متخصص فیزیولوژی هستند. این کتاب سومین جلد از مجموعه مقالات نوروفیزیولوژی مستند بر آیات و روایات است. نویسنده در پیش‌گفتار کتاب چنین نگاشته‌اند:

کتاب حاضر جلد سوم مجموعه مقالاتی است که با هدف برقراری ارتباط علمی - تجربی با آیات الهی و روایات معصومان (ع) اکنون در دسترس شما خواننده گرامی قرار گرفته است. قابل ذکر است که این کتاب‌ها تألیف می‌باشد و مطالب استناد شده به آیات و روایات آن برگرفته از کتاب‌های اندیشمندان بزرگ اسلامی می‌باشد که منابع آن ذکر شده است. مباحث نوروفیزیولوژی انتخابی در این کتاب همه بر پایه ویژگی و توانایی مغز انسان است، یعنی تنها ابزار اصلی برای اندیشیدن، عضوی با وزن نزدیک به هزار و چهارصدگرم که دو درصد وزن بدن را تشکیل می‌دهد و در عین حال تمام سیستم‌های ارادی و غیرارادی بدن را فرماندهی کرده و در کنترل خود دارد. چگونگی زندگی ما وابسته به اندیشه و تفکر ما است که عیناً در قلمرو کیفیت عملکرد مغز ما می‌باشد. بنابراین، میزان آگاهی ما از قابلیت‌های مغزمان، ما را به خودشناسی و خداشناسی هدایت می‌نماید. در این جلد تلاش کردم تا روند فیزیولوژیک - سایکولوژیک آگاهی را بررسی نمایم که از دوران جنینی شکل می‌گیرد و تا آخرین لحظه‌های عمر دنیوی نیازمند آن هستیم و محققاً آخرت ما نیز به چگونگی این فرآیند مهم وابسته است. انسان از دید علم روان‌شناختی (cognitive psychology) موجودی است پردازشگر و در نتیجه متفکر، بنابراین، این دیدگاه در پی تبیین رفتار موجود از طریق مطالعه، به شیوه‌هایی می‌انجامد که در پی

خویش نمی‌باشند. در انتها با چند بیت از یک رباعی نغز و زیبا از مولای رومی سخن را به پایان می‌رسانم و امید است با انتقاد و پیشنهادات خود این حقیر را یاری فرمایید.

ای حریفان! جام من جان من است

**وندترین پیمان، پیمان من است
چیست پیمان؟ نغمه‌ی قالوا بلی**

**می‌زند هر لحظه در گوشم صلا
کای تو در پیمان من هوشیار باش**

**خواب خرگوشی بنه، بیدار باشد

این کتاب با فصل مربوط به «دنیای شگفت‌انگیز دوران جنینی انسان: گفت‌مان یا دیالوگ بیولوژیک جنین با مادرش» شروع شده است. کتاب دارای چهار فصل مفصل است که بعد از فصل اول که به آن اشاره شد، سه فصل دیگر نیز عبارتند از:

الف - غفلت و آگاهی از دیدگاه قرآن کریم و علم سایکوفیزیولوژیک.

ب - درک و ادراک (حیات معقول یا حیات طیبه) از دیدگاه قرآن کریم.

ج - علم و ادراک از دیدگاه اسلام.

هر فصل کتاب دارای مقدمه‌ای برای شرح ماقع آن چه قرار است گفته شود بوده و مطالب متنوعی را شامل می‌شود. در انتهای کتاب نیز شعری از مولوی آمده با این شروع که:

مست مستم لیک مستی دیگرم

امشب از هر شب به تو عاشق‌ترم

بعد از خاتمه شعر مولانا نیز چنین نگارش شده که: نتیجه کلی از سه مقاله مندرج در باب غفلت، درک و علم در مسأله و گرفتاری جامعه دین‌مدار امروز

چنین می‌شود: آن چیزی که امروز جهان اسلام بدان نیاز بیشتری از دوران گذشته دارد همان آگاهی مسلمانان است، در غیر این صورت تکفیر چون گرگی خون‌خوار در کمین نشسته تا در کوچک‌ترین غفلتی حمله کند و با نام اسلام پیکر مقدس اسلام ناب محمدی(ص) را بَدَرَد.

در پشت جلد کتاب نیز مطلبی پیرامون رنگین‌کمان مغز آمده است که مرور آن جالب است:

رنگین‌کمان مغز، Brainbow این عکس در سال ۲۰۰۷ توسط «جین الیوت» در مرکز دانش مغز دانشگاه هاروارد از مغز یک موش گرفته شده است و در آن برای نخستین بار مسیر اتصالات سلول‌های مغزی یا نورون‌ها به خوبی مشخص شده است. برای گرفتن این عکس از فناوری جدید فلوروسانس برای برچسب زدن تکی به هر نورون استفاده شده است. در این شیوه ژن‌هایی برای القای پروتئین‌های فلورسان در نورون‌ها القا می‌شود و به این ترتیب هر نورون به همراه آکسون‌ها و دندریت‌هایش رنگ خاصی می‌گیرد و به این ترتیب دنبال کردن مسیر اتصالات مغزی بسیار آسان می‌شود. دانشمندان به این روش خود نام جالب رنگین‌کمان مغز را داده‌اند. رنگین‌کمان مغز به دانشمندان اجازه می‌دهد مدارهای پیچیده مغزی را در فواصل دور ردگیری کنند. عکس‌هایی که با این روش به دست می‌آیند از لحاظ زیبایی‌شناسی آن قدر برجسته و قابل توجه هستند که جین الیوت، برنده جایزه Olympus ۲۰۰۷ در یک مسابقه عکس دیجیتال شد.

در خاتمه، ضمن تشکر از خانم دکتر زنگنه برای ارسال این کتاب به دفتر نشریه، مطالعه آن را به خوانندگان و مخاطبان مجله رازی توصیه می‌کنیم.